

TAURAGĖS MARTYNO MAŽVYDO PROGIMNAZIJOS SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO PROGIMNAZIJOJE TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Tauragės Martyno Mažvydo progimnazijos Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Tauragės rajono savivaldybės mokyklose tvarkos aprašu, patvirtintu 2017 m. liepos 19 d. Tauragės rajono savivaldybės Administracijos direktoriaus įsakymu Nr. 5-895.

1. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Tauragės Martyno Mažvydo progimnazijoje (toliau – progimnazijoje) tvarkos aprašo (toliau – tvarkos aprašas) paskirtis – sukurti saugią, mokinio asmenybės augimui, brandai ir ugdymuisi palankią aplinką mokykloje, kurioje mokiniai jaučiasi gerbiami, priimti, saugūs, jų nuomonė ir siūlymai yra išklaunami ir vertinami.

2. Tvarkos aprašas nustato smurto ir/ar patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą progimnazijoje. Prevencijos priemonės, nukreiptos į visus mokyklos mokinius, padeda išvengti problemų (pvz., patyčių ar kitokio smurto) atsiradimo ir mažinti egzistuojančių problemų mastą.

3. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

3.1. į smurtą ir/ar patyčias reaguojama nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

3.2. kiekvienas progimnazijos administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ir/ar patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

3.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą ir/ar patyčias amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių smurtą ir/ar patyčias amžiaus ir pareigų.

4. Visi progimnazijos bendruomenės nariai (mokiniai, administracijos atstovai, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, tėvai (globėjai, rūpintojai), kiti darbuotojai) turi būti supažindinti su progimnazijos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka.

5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos smurto ir/ar patyčių formoms apibūdinti:

5.1. **patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

5.1.1. **žodinės patyčios**: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

5.1.2. **fizinės patyčios**: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

5.1.3. **socialinės patyčios**: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

5.1.4. **elektroninės patyčios**: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

5.1.5. **smurtas** – sąmoningas jėgos taikymas siekiant sužeisti ar įžeisti kitą asmenį. Smurtas apibrėžiamas kaip atviras ir sąmoningas fiziškai agresyvus elgesys kito žmogaus atžvilgiu.

5.2. **smurtą ir/ar patyčias patiriantis vaikas** – mokinys, prieš kurį smurtaujama, iš kurio yra tyčiojamasi;

5.3. **smurtaujantysis, besityčiojantysis** – mokinys ar suaugęs, inicijuojantis smurtą ir/ar patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

5.4. **smurtą ir/ar patyčias patiriantis suaugęs** – administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, prieš kurį smurtaujama, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai);

5.5. **smurto ir/ar patyčių stebėtojas** – mokinys, matantis ar žinantis apie smurtą ir/ar patyčias;

5.6. **smurto ir/ar patyčių prevencija** – planingų ir sistemingų priemonių visuma, skirta smurto ir/ar patyčių rizikai mažinti imantis mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

5.7. **smurto ir/ar patyčių intervencija** – mokyklos vadovo, pavaduotojų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir kitų mokyklos darbuotojų (esant poreikiui įtraukiant mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus) koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą, taip pat – švietimo pagalbos priemonių visuma (**1 priedas**);

5.8. **smurto ir/ar patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną** – smurto ir/ar patyčių situacijos progimnazijoje stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

II. SMURTO IR/AR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA PROGIMNAZIJOJE

6. Smurto ir/ar patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi progimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi progimnazijos vadovas, vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovės, o ją vykdo visi progimnazijos bendruomenės nariai (**2 priedas**).

7. Progimnazijos vadovas yra atsakingas už progimnazijos smurto ir/ar patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremtą kasmetinio progimnazijos smurto ir/ar patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, pristatymą progimnazijos bendruomenei ir vykdymą.

8. Smurto ir/ar patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja progimnazijos VGK, socialinė pedagogė, kurie kasmet:

8.1. inicijuoja anoniminę vaikų apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

8.2. surenka apibendrintus duomenis iš klasių vadovių dėl mokykloje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę (ne rečiau kaip kartą per trimestrą);

8.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie smurtą ir/ar patyčias analizės duomenimis rengia smurto ir/ar patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

8.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį VGK posėdyje;

8.5. teikia siūlymus progimnazijos vadovui dėl smurto ir/ar patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo progimnazijoje, progimnazijos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo smurto ir/ar patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

8.6. teikia siūlymus progimnazijos vadovui dėl progimnazijos smurto ir/ar patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo tobulinimo;

8.7. atlieka kitus progimnazijos smurto ir/ar patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.

9. Klasės vadovės nuolat analizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie smurtą ir/ar patyčias, informuoja vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie

prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su smurtu ir/ar patyčiomis.

III. SMURTO IR/AR PATYČIŲ INTERVENCIJA PROGIMNAZIJOJE

10. Visais įtariamų ir realių smurto ir/ar patyčių atvejais kiekvienas progimnazijos administracijos atstovas, mokytojas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

10.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą ir/ar patyčias – nutraukia bet kokius toki įtarimą keliančius veiksmus;

10.2. primena mokiniui, kuris smurtauja ir/ar tyčiojasi, progimnazijos nuostatus ir elgesio taisykles;

10.3. esant pagalbos mokinio sveikatai ir gyvybei reikalingumui, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (sveikatos priežiūros specialistę, tėvus, šalia esančius mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policiją, greitąją medicinos pagalbą);

10.4. išsiaiškina, iš kokios klasės yra patyręs (-ę) smurtą ir/ar patyčias ir besityčiojantis (-ys) mokinys (-iai) (bei smurto ir/ar patyčių stebėtojai);

10.5. informuoja klasės vadovę apie įtariamą smurtą ir/ar patyčias.

11. Klasės vadovė, administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas informuoja mokinių tėvus įtarus ir/ar pastebėjus elektronines patyčias.

12. Klasės vadovė, gavusi informaciją apie įtariamą smurtą ir/ar patyčias:

12.1. užpildo įvykio fiksavimo formą (**3 priedas**);

12.2. išsiaiškina situaciją, prašo mokinius (smurtaujančią ir/ar besityčiojančią (-čius), patyrusį (-ius) smurtą ir/ar patyčias bei smurto ir/ar patyčių stebėtoją (-jus)) parašyti pasiaiškinimus. Pasiaiškinimas saugomas pas klasės vadovę.

12.3. organizuoja individualius pokalbius su smurto ir/ar patyčių dalyviais, informuoja jų tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia mokinių tėvus dalyvauti pokalbiuose;

12.4. stebi situaciją, bendradarbiauja su psichologe ir/ ar socialine pedagoge, tėvais.

12.5. nesiliaujant smurtui ir/ar patyčioms užpildo pranešimo apie smurtą ir/ar patyčias formą (**3 priedas**) ir perduoda Vaiko gerovės komisijos pirmininkei ar socialinei pedagogei.

13. Vaiko gerovės komisijos pirmininkė (ar socialinė pedagogė), registruoja užpildytą formą (**3 priedas**) smurto ir/ar **patyčių registracijos žurnale (4 priedas)** ir imasi spręsti smurto ir/ar patyčių situaciją.

14. **Socialinė pedagogė:**

14.1. įvertina turimą informaciją (pagal pranešimą);

14.2. numato veiksmų planą ir jį įgyvendina;

14.3. nesiliaujant smurtui ir/ar patyčioms, pagalbos socialinė pedagogė kreipiasi į VGK pirmininkę, kuri, įvertinusi turimą informaciją, sukviečia VGK posėdį.

15. **Progimnazijos vaiko gerovės komisija:**

15.1. įvertinusi turimą informaciją (pagal pranešimą);

15.2. numato veiksmų planą ir jį įgyvendina;

15.3. supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

15.4. informuoja progimnazijos vadovą apie esamą situaciją;

15.5. reikalui esant informuoja Tauragės savivaldybės administracijos VGK, Švietimo skyrių, teisėsaugą.

16. Administracijos atstovui, mokytojui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui smurtavus ir/ar pasityčiojus iš mokinio, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs smurtą ir/ar patyčias turėtų informuoti progimnazijos vadovą, kuris pats imasi progimnazijos tvarkos apraše ar kituose mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.

17. Progimnazijos vadovas, sužinojęs apie progimnazijos darbuotojo patiriamą smurtą ir/ar patyčias arba progimnazijos darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių, numatytų Progimnazijos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos apraše.

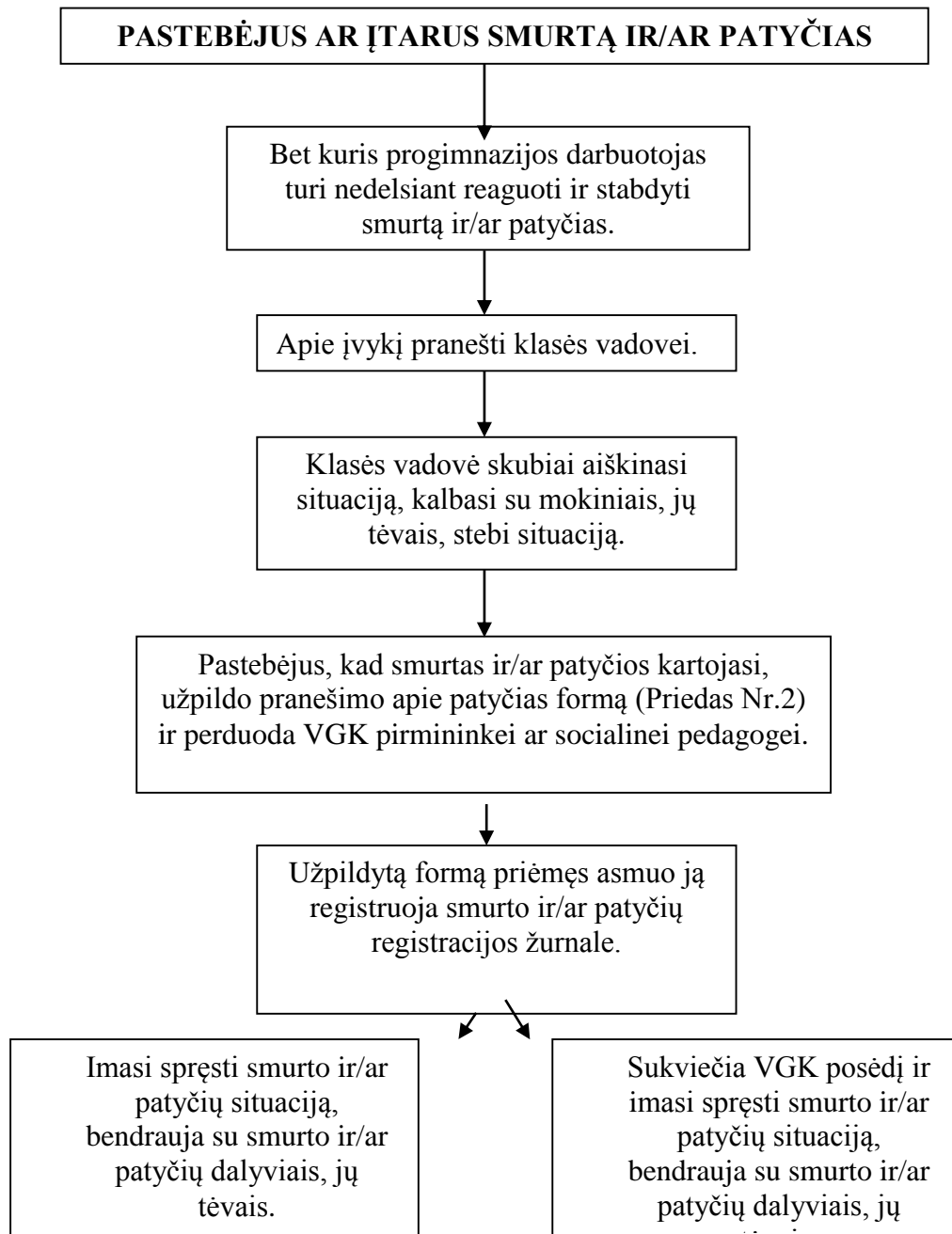
18. Kitiems smurto ir/ar patyčių dalyviams pagal individualius poreikius progimnazijoje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

19. Visi dokumentai, esantys mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su mokiniu ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti mokinio teises ir teisėtus interesus.

Priedas Nr. 1.

TAURAGĖS MARTYNO MAŽVYDO PROGIMNAZIJOS REAGAVIMO Į SMURTĄ IR/AR PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS SCHEMA

**TAURAGĖS MARTYNO MAŽVYDO PROGIMNAZIJOS
SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO
TVARKOS APRAŠO
PAGRINDINĖS ĮGYVENDINIMO GAIRĖS**

Nuo šių mokslo metų progimnazijoje skirsime dar daugiau dėmesio stabdydami patyčias ir smurtą. Siekiama įtraukti visą mokyklos bendruomenę: kiekvienas, pastebėjęs ar įtaręs smurtą ir/ar patyčias, nepriklausomai nuo smurtaujančių, besityčiojančių amžiaus ar pareigų, turi tuos veiksmus stabdyti ir registruoti raštu. Žemiau bendrais bruožais pateikiama mokyklos bendruomenės atsakomybė stabdant smurtą ir/ar patyčias.

1. Mokiniai ir tėvai/globėjai

Progimnazijos mokiniai bus supažindinti, kad smurtas ir/ar patyčios yra pasikartojantys veiksmai ir žodžiai, kurie skaudina kitą. Mokykloje draudžiama smurtauti ir/ar tyčiotis:

- žodžiu (pravardžiuoti, grasinti, erzinti)
- veiksmu (mušti, spirti, gadinti daiktus)
- grupelėje (skleisti gandus)
- elektroninėje erdvėje (siųsti skaudinančias žinutes, paveikslėlius)

Vaikai drąsinami atvirai kalbėti apie smurtą ir/ar patyčias ir būtinai pasakyti apie tai suaugusiajam (progimnazijos darbuotojui, tėvams/ rūpintojams). Efektyviausiai smurto ir/ar patyčių problemos sprendžiamos tik tuomet, kai suaugę apie tai žino ir padeda rasti bendrus sprendimus. Svarbu, kad mokinys apie patirtą smurtą ir/ar patyčias iš suaugusio asmens (mokytojo ar kito mokyklos darbuotojo) papasakotų savo klasei vadovei / socialinei pedagogei / mokyklos administracijai ir savo tėvams/ rūpintojams, kuriems rekomenduojama raštu kreiptis į progimnazijos administraciją.

Kai progimnazijoje mokinys smurtauja ir/ar tyčiojasi iš suaugusio asmens, darbuotojas raštu praneša apie tai administracijai. Apie tokį elgesio taisyklių nesilaikymą nedelsiant informuojami mokinio tėvai.

2. Mokyklos darbuotojai:

Kartą per metus vykdo anoniminę vaikų apklausą. Siekiama identifikuoti smurto ir/ar patyčių mastą, vietas progimnazijoje, kur tai vyksta dažniausiai. Atsižvelgiant į duomenis, rengiamas smurto ir/ar patyčių prevencijos priemonių planas, kurį vykdys visa progimnazijos bendruomenė.

Progimnazijos darbuotojai, sužinoję apie smurtą ir/ar patyčias, tai stabdo, fiksuoja tokius atvejus raštu ir perduoda informaciją klasei vadovei arba socialinei pedagogei. Tolesni sprendimai priimami vadovaujantis progimnazijos patvirtintais dokumentais.

Smurto ir/ar patyčių dalyviams progimnazijoje, esant poreikiui, teikiama pagalba. Jei progimnazijoje nebus galimybės suteikti pagalbą, dalyviai bus nukreipiami į kitą savivaldybės pagalbos įstaigą.

3. Klasei vadovės vykdo smurto ir/ar patyčių stebėseną ir prevenciją savo klaseje:

- su socialine pedagogė bent tris kartus per mokslo metus išanalizuoja ir apibendrina
- turimus pranešimus apie patyčias, informuoja VGK apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klaseje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su smurtu ir/ar patyčiomis;
- klasių vadovės klasei valandėlių metu kreipia dėmesį ir aptaria su vaikais smurtavimo
- apraiškas, žodines, fizines, socialines, elektronines patyčias (jų atpažinimą, ypatumus ir tinkamą reakvimą) pasirinkta forma;

- klasių vadovės kiekvieno tėvų susirinkimo metu skiria laiko mikroklimatui klasėje
- aptarti. Su tėvais aptariamos smurtavimo apraiškos, žodinės, fizinės, socialinės, elektroninės patyčios (jų atpažinimas, ypatumai ir tinkamas reagavimas), konkrečios probleminės situacijos klasėje bei jų sprendimai. Svarbi dalis – tėvų motyvavimas atpažinti ir tinkamai reaguoti į smurtą ir/ar patyčias.

3.1. Klasės vadovės vykdo smurto ir/ar patyčių intervenciją savo klasėje:

- gavusios informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusį smurtavimą ir/ar patyčias:
 - užpildo pranešimo apie smurtą ir/ar patyčias formą (tarnybinį pranešimą);
 - organizuoja individualius pokalbius su smurto ir/ar patyčių dalyviais, informuoja jų tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia mokinių tėvus dalyvauti pokalbiuose; jei įmanoma, apie smurto ir/ar patyčių atvejį tėvai informuojami telefonu, vaikui girdint;
 - nesiliaujant smurtui ir/ar patyčioms ar esant sudėtingesniais patyčių atvejais, kreipiasi į Vaiko gerovės komisiją ar socialinę pedagogę ir perduoda surinktus faktus apie netinkamą elgesį.

Tikimės progimnazijos bendruomenės įsitraukimo ir bendradarbiavimo užtikrinant sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto apraiškoms, patyčioms, aplinką, kuri yra psichologiškai ir fiziškai saugi visiems progimnazijoje.

Priedas Nr. 3.

TAURAGĖS MARTYNO MAŽVYDO PROGIMNAZIJA PRANEŠIMO APIE SMURTĄ IR/AR PATYČIAS FORMA

Pranešimo data / Registracijos Nr.

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie smurtą ir/ar patyčias:	
Kas pranešė apie smurtą ir/ar patyčias:	
Kada įvyko smurtas ir/ar patyčios (data, valanda):	
Kur įvyko smurtas ir/ar patyčios:	
Kokia smurto ir/ar patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐	Fizinė: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);
☐	Socialinė: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;
☐	Elektroninė: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).
☐	Kiti pastebėjimai (rašyti) _____ .
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojimas:	

Duomenys apie smurto ir/ar patyčių dalyvius:

Vaiko, <u>patyrusio patyčias</u> vardas, pavardė, amžius,	
---	--

klasė:	
Vaiko/-ų, <i>kuris/ kurie smurtavo ar/ir tyčiojosi</i> , vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų, <i>stebėjusio/ių smurtą ir/ar patyčias</i> , vardas, pavardė, amžius, klasė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Progimnazijos pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje smurto ir/ar patyčių situacijoje:

--

Veiksmų po įvykio, planas su:

Vaiku patyrusių smurtą ir/ar patyčias:	
Vaiku, kuris smurtavo ir/ar tyčiojosi:	
Stebėtojais:	
Smurto ir/ar patyčių dalyvių tėvais:	
Kitais mokyklos darbuotojais:	
Kita (įrašyti):	

Pranešimą užpildė _____

V., Pavardė

parašas

